

Casuïstiek onverenigbaarheden

In de Woningwet zijn in artikel 25 (bestuurders) en 30 (commissarissen) onverenigbaarheden opgenomen met het lidmaatschap van bestuur cq. Raad van Commissarissen. In het beoordelingskader Geschiktheid en Betrouwbaarheid van de Autoriteit woningcorporaties zijn deze bepalingen op onderdelen nader uitgewerkt. Onderstaande casuïstiek, welke is besproken tijdens de VTW bijeenkomst met de Aw op 12 mei 2017, geeft nadere duiding aan enkele onverenigbaarheden (deze lijst is niet limitatief). Gezien de vele mogelijke variabelen wordt iedere individuele casus afzonderlijk door de Aw beoordeeld met in achtname van de specifieke feiten en omstandigheden.

- Casus 1: 2 commissariaten bij corporaties in verschillende woningmarktregio's
- Casus 2: 2 commissariaten bij corporaties in dezelfde woningmarktregio
- Casus 3: 2 commissariaten bij een corporatie en een categorale instelling
- Casus 4: Echtbaar is beide commissaris bij een corporatie in dezelfde woningmarktregio
- Casus 5: Commissaris wordt gevraagd voor opdracht bij samenwerkingsverband corporatie
- Casus 6: Oud-wethouder wil commissaris worden
- Casus 7: Commissaris wordt lid Provinciale Staten
- Casus 8: Commissaris is directeur van bedrijf dat diensten levert aan corporatie
- Casus 9: Commissaris vervangt bestuurder 3 maanden tijdens afwezigheid
- Casus 10: Benoeming 2 leden RvC in andere RvC van corporatie
- Casus 11: Commissaris is tevens huurder

Casus 1

U bent commissaris bij corporatie X en tevens commissaris bij corporatie Y. Corporatie X en Y zijn gelegen in verschillende woningmarktregio's, maar hebben wel allebei bezit in dezelfde gemeente.

Oordeel Aw

De Aw hanteert in een dergelijk geval het principe 'ja, mits'. Dit betekent dat het lidmaatschap van de RvC van 2 corporaties in verschillende woningmarktregio's met overlap van werkzaamheden is toegestaan, mits aannemelijk kan worden gemaakt dat geen betrokkenheid ontstaat, er geen substantieel belang is en er voldoende interne waarborgen zijn die de onverenigbaarheid blijven voorkomen. Elk individueel geval zal door de Aw worden beoordeeld op deze uitgangspunten. De Aw verstaat onder 'overlap van werkzaamheden' in ieder geval het hebben van bezit in dezelfde gemeente.

Casus 2

U bent commissaris bij woningcorporatie X. Bij de RvC van corporatie Y in dezelfde woningmarktregio is een vacature. Er is geen sprake van samenwerking tussen de twee corporaties. Corporatie Y heeft een aantal woningen in bezit in de gemeente waarin corporatie X ook bezit heeft. Deze woningen staan op de nominatie om te worden verkocht.

Oordeel Aw

De Aw hanteert in een dergelijk geval het principe 'nee, tenzij'. Dit betekent dat het lidmaatschap van de RvC van 2 corporaties in 1 woningmarktregio niet is toegestaan, tenzij aangetoond kan worden dat er geen overlap van werkzaamheden van de corporaties is of kan ontstaan. Indien de 2 corporaties bezit hebben in dezelfde gemeente is er sprake van overlap van werkzaamheden. U kunt in dit geval niet commissaris zijn van zowel corporatie X als corporatie Y. Op het moment dat de woningen daadwerkelijk zijn verkocht en er geen sprake meer is van overlap van werkzaamheden is dit wel mogelijk.

Casus 3

U bent commissaris bij corporatie X en tevens commissaris bij een categorale instelling, die ook werkzaam is in de woningmarktregio van corporatie X.

Oordeel Aw

Ook hier geldt het principe van 'nee, tenzij' (zie casus 2). Omdat categorale instellingen geen woningmarktregio hebben maar in heel Nederland werkzaam mogen zijn, wordt Nederland beschouwd als hun werkgebied. Duidelijk moet zijn of in deze casus sprake is van overlap van werkzaamheden. Een combinatie van een commissariaat bij een corporatie en een categorale instelling is mogelijk als geen sprake is van overlap van werkzaamheden en het niet aannemelijk is dat deze overlap zal gaan ontstaan.

Casus 4

U bent commissaris bij corporatie X en uw echtgenoot/echtgenote is commissaris bij corporatie Y. Beide corporaties zijn werkzaam in dezelfde woningmarktregio.

Oordeel Aw

Er is geen wettelijke grondslag om dit te verbieden. Wel moet de commissaris zich de vraag stellen of dit een wenselijke situatie is en of zijn/haar onafhankelijkheid in het geding zou kunnen komen. Het is raadzaam dat de RvC met de commissaris hierover in gesprek gaat om (de schijn van) belangenverstremgeling te voorkomen en heldere en transparante afspraken te maken.

Casus 5

Een corporatie neemt deel aan een regionaal samenwerkingsverband op het terrein van kennisverbreding van/voor het personeel. Dit samenwerkingsverband ontvangt subsidie van het Fonds Leren en Ontwikkelen Wooncorporaties (FLOW) en een bijdrage van de deelnemende corporaties. Twee commissarissen (specialist HR en specialist financiën) zijn door het samenwerkingsverband gevraagd een betaalde opdracht te verrichten.

Oordeel Aw

Omdat de corporatie zelf financieel bijdraagt aan het samenwerkingsverband en de commissarissen een betaalde opdracht gaan verrichten, kan (de schijn van) belangenverstremgeling ontstaan. De Aw acht dit daarom een onwenselijke situatie. Er is echter geen wettelijke grondslag dit te verbieden.

Casus 6

U bent in een gemeente wethouder geweest in het vorige college van B&W met o.a. wonen in uw portefeuille. Bij de corporatie met bezit in deze gemeente is een vacature voor de RvC waarop u overweegt te solliciteren.

Oordeel Aw

In artikel 30 van de Woningwet wordt het lidmaatschap van de RvC onverenigbaar geacht in combinatie met bepaalde huidige (en een tweetal eerdere) functies. Bovengenoemde functie wordt niet direct door de wet onverenigbaar geacht, maar men moet zich de vraag stellen of (de schijn van) belangenverstremgeling kan optreden, met name in relatie tot het netwerk van de wethouder.

Casus 7

U staat op de kieslijst voor de Provinciale Staten en bent commissaris bij een woningcorporatie in dezelfde provincie. Na de verkiezingen blijkt dat u bent gekozen.

Oordeel Aw

Een commissariaat bij een woningcorporatie in combinatie met de functie van lid van de

Provinciale Staten is in principe toegestaan. Om (de schijn van) belangenverstremgeling te voorkomen is het niet wenselijk dat het lid een portefeuille behartigt met raakvlakken met de volkshuisvesting (wonen, bouwen). Hierbij moet tevens gekeken worden naar artikel 30 lid 6 sub i waarin is bepaald dat het lidmaatschap van de RvC van een corporatie onverenigbaar is met "(...) enige andere functie, indien de aan die functie verbonden werkzaamheden meebrengen dat een betrokkenheid ontstaat of kan ontstaan bij de werkzaamheden van de toegelaten instelling (...)."

Het lidmaatschap van een college van Gedeputeerde Staten waar de corporatie haar woonplaats heeft of feitelijk werkzaam is, is conform artikel 30 lid 6 sub g van de Woningwet onverenigbaar met het lidmaatschap van een RvC van een woningcorporatie.

Casus 8

U bent commissaris bij een corporatie en wordt directeur van een bedrijf dat diensten levert aan de corporatie. De omvang van de diensten is zeer beperkt. Noch u, als directeur, noch de bestuurder heeft directe bemoeienis met de zakelijke transacties. Dit gebeurt elders in de organisatie.

Oordeel Aw

De Aw acht dit onverenigbaar op grond van artikel 30 lid 6 sub i van de Woningwet. Ten aanzien van commissarissen die in hun dagelijkse baan werkzaam zijn bij een bedrijf dat raakvlakken heeft met de volkshuisvesting (leveren van diensten aan corporaties of werkzaam op het gebied van bijvoorbeeld wonen en bouwen) hanteert de Aw de volgende lijn. Gedurende de gehele benoemingsperiode:

- zijn er geen opdrachten mogelijk tussen het bedrijf waar de kandidaat werkt en de corporatie;
- mogen er geen werkzaamheden worden verricht in het werkgebied van de corporatie waar de kandidaat commissaris is;
- mogen er geen werkzaamheden worden verricht bij corporaties die in hetzelfde werkgebied actief zijn als de corporatie waar de kandidaat commissaris is.

Casus 9

U bent commissaris bij een woningcorporatie. De bestuurder is op korte termijn onverwacht 1 maand uit de roulatie wegens een operatie en het herstel daarvan. In de RvC is besloten dat u de bestuurder tijdens diens afwezigheid vervangt. Na de operatie blijkt dat herstel langer zal duren; de bestuurder zal in totaal 3 maanden afwezig zijn.

Oordeel Aw

De Aw staat het voorgaande toe. Conform artikel 25 lid 9 van de Woningwet heeft de corporatie in haar statuten voorschriften opgenomen omtrent de wijze waarop, in geval van ontstentenis of belet van het bestuur, voorlopig in het bestuur wordt voorzien. De wet kent geen nadere voorschriften wat betreft de duur van vervanging. De Aw sluit aan bij artikel 3.28 van de Governance Code waarin wel nader wordt ingegaan op de duur van de vervanging: "In geval van ontstentenis of belet van het bestuur kan een lid van de RvC bij hoge uitzondering voor maximaal drie maanden de rol van bestuurder op zich nemen. In dat geval treedt het lid tijdelijk terug uit de RvC en neemt dus niet deel aan de besluitvorming van de RvC. Na deze periode van maximaal drie maanden kan deze persoon weer toetreden tot de RvC. Hierbij wordt dit lid niet betrokken bij de besluitvorming over zaken die zich in die betreffende drie maanden hebben voorgedaan."

Casus 10

Meerdere leden van een RvC treden tegelijkertijd af. De voorzitter van de RvC wil, omwille van de continuïteit, snel overgaan tot een tijdelijke benoeming van één jaar van 2 nieuwe commissarissen. Hij benadert hiervoor twee commissarissen uit één RvC van

een andere corporatie.

Oordeel Aw

Dit is niet toegestaan op grond van artikel 30 lid 6 sub d in de Woningwet: "Het lidmaatschap van de raad van commissarissen is onverenigbaar met het lidmaatschap van enige raad van toezicht, raad van commissarissen of dienovereenkomstige andere toezichthoudende instantie, indien een ander lid van de raad van toezicht van de betrokken toegelaten instelling zitting heeft in die zodanige raad of instantie."

Casus 11

U bent commissaris bij een woningcorporatie en tevens huurder van deze corporatie. U brengt de belangen van de huurders soms nadrukkelijk onder de aandacht.

Oordeel Aw

Dit is toegestaan op basis van artikel 30 lid 8 Woningwet. Elke commissaris dient conform artikel 30 lid 5 echter wel ten opzichte van elkaar, het bestuur en welk deelbelang dan ook onafhankelijk en kritisch te kunnen opereren. Kortom, een commissaris dient zonder last of ruggespraak te handelen.